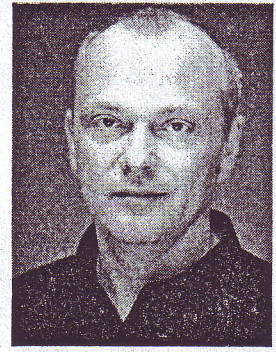

A Múzeumi Szalon vendégszékében: Mocos Attila

Az idei Jókai Napok minden bizonnyal egyik legemlékezetesebb eseménye a pozsonyi Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma intézetének városunkban tartott közönségtalálkozója volt Mocos Attilával, a Jókai Színház kiválóságával. A Madách Art Café biztosított helyszínt a beszélgetésnek, ahol Miklósi Péter újságíró a szép számban megjelent érdeklődő jelenlétében tette fel nem szokványos kérdéseit Mocos

Szülővárosa néhány évtizeddel ezelőtt a kultúra fellegvára volt erős Csemadok alapszervezettel. Ő is ott tüsténtkedett a színpad körül, versmondó gyerekként tartották számon, a Jókai Napokat is megjárta, mégis a zsolnai közlekedésmérnöki főiskolán kezdte el tanulmányait, igaz, mindössze fél évet töltött el ott. Persze szülei nem fogadták túl nagy lelkesedéssel a kilépését, és annak sem örültek, hogy segítszínésznek szegődött Kassára, de kompromisszumot kötöttek. Miklósi Péter kérdésére, hogy gyakran kényszerült-e kompromisszumokra, Mocos Attila igennel válaszolt és a kompromisszumok megkötését az indulatok urálása és a józan mérlegelés eszközeként tartja. Mint a sakkjátékos, aki igyekszik néhány lépéssel előbbre gondolkodni a jobb végkifejlet érdekében.

Volt olyan sakklépése is, amit sajnál, másokat nem. Elszalasztott lehetőségként itéli meg, hogy amikor a pozsonyi Színművészeti Főiskola hallgatójaként részképzésen vett részt Budapesten, alkalma lett volna ott maradni, fővárosi színésznek lenni. Ugyanígy csábította Győr - hazajött.

Komoly megalkuvásokat kellett kötnie a színház történetének talán legválságosabb korszakában,

Attilának, aki pedig meglepő nyíltsággal beszélt. Szót ejtett szülővárosáról, Zselizről, ahol felnőtt, ahol iskolába járt és ahonnan művészi érdeklődése is elindult. Szavai szerint ez a város a mindent jelenti neki, a gyökereket, amelyek híján egy szelvész könnyen elsodorja az embert. Lelkiismeret-furdalást érez amiatt, hogy talán amikor még lehetett volna valamit tenni iskolájáért, nem tette meg. A Makovecz Im-

re tervei a lapján újjáépített magyar gimnázium megszünik, illetve egy fedél alá költözik a szlovák tanintézménnyel. Ez fájó, rossz érzéssel tölti el.

1996-ban, amikor a színház önállósága forgott kockán. Hudec kultuszminiszter regnálása idején erős politikai nyomás nehezedett a színházra, ekkor Németh István együtt tartották kezükben a kormányrudat. Fillérekben tengődő, szegény színházzá vált az intézmény, Mrázik intendáns új ötletére szóba került a névváltoztatás és a szlovák színészek foglalkoztatása is. Embert próbáló idők voltak, de azóta sem emlékszik olyan összetartó, egymást támogató szellemre a társulatban, mint ami akkor uralkodott.

Szerepei közül szívesen emlékszik vissza II. József alakjára, Vladimir szerepére Beckett darabjában, a Ficsúr Molnár Ferenc Liliomjából, Iván szerepére a Karamazov testvérekben, a közös munkára Benedek Miklóssal, de mivel a színház a mulandóság művésze, ezek valószínűleg csak neki jelentősek. Ezért örül a filmszerepeknek, amiből megmarad valami, amivel nyomot hagy maga után. Az utóbbi időben ugyanis (közeledve az ötven felé) egyre inkább eluralkodik benne a vágy, hogy valami maradandót alkotson.

Hogy jutott egyáltalán a szlovák filmvilágba?

Nyitrán kapott szerepet Ibsen darabjában, a Hedda Gabler-ben.

Egy kicsit tartott a színpadi szlovák nyelvtől, de fiatalok között dolgozott, jó szerepben, hamar túltette magát a kezdeti szorongásokon. Egy alkoholista, lezúllott értelmiségi bőrébe kellett bújni. Ennek a szerepnek köszönheti filmes pályafutását.

A legsikeresebbnek a Lelki béke (Vladimir Balko rendezése) bizonyult, az első héten az összes nézettségi rekordot megdöntötte. Húsz országban mutatták be Moszkvától Rio de Janeiro-ig, közönségdíjat, fődíjat, legjobb férfi alakítás díjat elnyerve, itthon pedig a legtekintélyesebb filmintézet, az Igric-díjat hozta el Mocos Attilának, vele együtt pedig a Filmakadémiai tagságot.

A színházi és filmes munka között hatalmas különbség van, hiszen eleve mások a felkészülési körülmények. A színházban hat-hetes próbaidő alatt alakul ki az előadás, amely még a bemutató előadás után is állandóan formálódik. A filmkészítés során egy-egy jelenetet hatszor is meg kell ismételn, mire a rendező igent mond rá, ráadásul a jelenetek nem követik az időrendet, ebből következően hatalmas koncentrációt igényel, hogy lelkiileg és fizikailag is hozza az ember a kívánt figurát.

A színházban és a kamera előtt

is a rendező által megálmodott figurát emlékképeiből építi fel. Mindannyiunknak vannak gyermekkori emlékei, traumái, képek, amiket az utcán látunk vagy filmen, esetleg festményen, vannak olvasmányélményeink - ezeket elraktározzuk, s amikor egy szerep megformálásakor szükség van rá, előhívjuk emlékeink tárházából.

Ég-e még a lelkesedés és a tűz, ami a színpad felé hajította Mocos Attilát? - így szökött Miklósi Péter kérdése.

„A színi pálya rendkívül stresszes. Kiszolgáltatottak, és sok mindentől és mindenkétől függök vagyunk. Néha megfáradok. Ilyenkor jót tesz, ha valami újszerű feladat talál meg, ilyen volt a filmezés is. Nagyon megmozgatta most a fantáziámat közös munkám Tóbiás Szidivel. A Kosuth-díjas Spiró György Prah című darabját lefordítottuk szlovák nyelvre, és szeptemberben kerül sor a pozsonyi bemutatóra az L+S Színházban Juraj Nvota rendezésében. A nyaram tehát a próbákkal fog telni. Ez a fajta kihívás felelel a hamvadó tüzet.”

Mi hiányzik az életedből? - hangzott az utolsó kérdés.

„Nem hiányzik semmi. Inkább úgy módosítanám a kérdést, hogy mit szeretnék. Szeretnék valamit hagyni magam után, ami megmarad.”

Miklósi Péter megköszönte a hallgatóság nevében is Mocos Attilának, hogy kulcsot adott a szívéhez.

Gálfi Mária

Dunatáj XXI. évfolyam 25 szám 6. oldal 2014. június 24.